

Matej Illiáš si za téma své bakalárskej práce zvolil problematiku demografického stárnutia. Jeho záměrem bylo podrobne popsat vývoj stárnutia populací Španělska a Itálie po roce 1960 a pokusit se o analýzu průběhu populačního vývoje a z něho se odvíjejících změn v demografické skladbě obou zemí a jak se následně odrazily právě v tempu demografického stárnutia.

Téma demografického stárnutia jednotlivých populací zvláště evropských je stále častěji předmětem studia; jihoevropské země patří navíc k zemím, kde se podíly osob dožívajících se vyššího věku zvyšují již dlouhodobě a patří k nejvyšším na světě. Matej Illiáš si ke komparaci zvolil Španělsko a Itálii z toho důvodu, že jde o země lidnaté a zároveň se vyznačující odlišnou demografickou historií. Právě tato historie, tj. populační vývoj po roce 1960, ho zajímala především a Matej Illiáš ji v práci podrobne popisuje. Zvolil přitom metodu souběžného popisu, kdy vývoj jednotlivých složek lidské reprodukce, respektive ukazatelů, kterými se dnes měří, popisuje vždy za obě země, dodržuje přitom stejné pravidlo, nejprve uvádí data za Španělsko, následně za Itálii.

K popisu zvolil základní demografické ukazatele, především ty, jimiž se analyzuje věková skladba obyvatelstva, tj. indexy stárí, ekonomického zatížení apod. Vlastnímu rozboru změn věkové struktury předeslal stručný rozbor populačního vývoje obou zemí, tj. zařadil kapitoly o vývoji plodnosti (k tomu zvolil absolutní počty narozených dětí, úhrnnou plodnost, vývoj specifických plodností dle pětiletých věkových skupin) a o vývoji úmrtnosti (pomocí absolutních počtů zemřelých, kojenecké úmrtnosti a naděje dožití při narození pro muže a ženy zvláště). Protože Španělsko i Itálie patří k zemím s vysokou intenzitou zahraniční migrace, doplnil rozbor také o přehled migračního salda. Kde to data umožňovala, přidal i vývoj v letech 2020 a 2021, tj. za epidemie covid-19.

Nejdůležitější část práce je kapitola, v níž popisuje vývoj věkové skladby obyvatelstva obou zemí v letech 1960-2020, a to na základě struktur podle věku a pohlaví (věkových pyramid) sestavených vždy po dvaceti letech od roku 1960 do roku 2020) a ukazatelů, jimiž se obvykle charakterizuje věková skladba obyvatelstva (např. indexu stárí), a to průběžně za sledované období. Rozbor doplnil o prognózy vývoje skladby obyvatelstva obou zemí, které převzal z dat Eurostatu respektive OSN.

V závěru práce student shrnuje nejdůležitější poznatky, k nimž dospěl, respektive popisuje, jak se měnila věková skladba obyvatelstva Španělska a Itálie tak, že dnes patří populace těchto zemí k nejstarším na světě.

Předložená práce je svým obsahem zajímavá, neboť popisuje situaci dvou velkých evropských zemí, v nichž sice populační vývoj probíhal ve 20. století po mírně odlišných trajektoriích, daných jiným politickým i hospodářským vývojem, ale výsledkem jsou velmi podobné demografické struktury. V popisu vývoje jednotlivých komponent populačního vývoje se autor nedopouští chyb. Ukazatele, kterých používá k analýze, jsou vhodně zvoleny. Oceňuji, že v celé práci používá shodné pořadí analýzy, vždy nejprve dat za Španělsko, pak za Itálii, a stejně jsou v celé práci dodrženy i sestavené grafy. Pouze tam, kde do grafů zakomponoval data za rok 2021, porušil pravidlo stejné délky intervalu (např. obr. 9 na straně 29).

Předložená práce splňuje dle mého názoru nároky kladené na bakalárskej práce a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 28. srpna 2023

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.